

TRANSNACIONALS, BEL·LICISME I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA

Autoria: Xavier Bohigas, Pere Brunet, Teresa de Fortuny,
Anna Montull Garcia, Pere Ortega

RESUM EXECUTIU

L'augment de les temperatures està canviant de manera profunda i extrema els patrons climàtics i alterant l'equilibri de la naturalesa. Aquestes alteracions, cada vegada més presents en la quotidianitat de milers de milions de persones, tenen repercussions directes en l'habitabilitat dels territoris i el manteniment d'unes condicions de vida dignes i sostenibles des del punt de vista ecològic.

Almenys des de 1800 i coincidint amb la revolució industrial, el principal motor del canvi climàtic no ha estat natural, sinó fruit de l'activitat humana, sobretot a través de la crema de combustibles fòssils com el carbó, el petroli i el gas. La Segona Guerra Mundial s'erigeix com el punt d'inflexió a partir del qual es produeix l'anomenada "gran acceleració" d'aquestes tendències insostenibles dins aquesta era nostra: **l'Antropocè, que designa un nou interval geològic en què l'impacte ecològic de l'activitat humana sobre la Terra n'altera l'ordre natural.**

El canvi climàtic és un agent cada cop més potent que agreuja la migració i que podria obligar fins a 216 milions de persones de sis regions del món a desplaçar-se internament el 2050. Les alteracions físiques produïdes pel canvi climàtic s'espera que tinguin un impacte molt important sobre la seguretat humana de les persones i de les comunitats en el seu conjunt, especialment les més vulnerabilitzades del Sud Global.

El canvi climàtic jugarà un paper directe o indirecte en la **precipitació de conflictes armats a països vulnerables del Sud Global**, amb armes que molt probablement es compraran als països que alhora són els que més responsabilitat tenen sobre l'emergència climàtica, la qual cosa generarà una roda de violència amb responsabilitats acusadament unidireccionals cap als països del Nord Global.

En el món s'ha creat **una gran xarxa d'interessos i poder global**, dirigida per molt pocs actors supranacionals privats que controlen empreses i governs de manera no democràtica. Una xarxa de poder mundial **que inclou i connecta els negocis militars i d'energia fòssil** i que a més és directament responsable de la crisi ambiental que afectarà greument i sobretot els països del Sud Global. Una xarxa que treballa, directament i indirecta, per **impedir aquelles mesures que podrien si més no, apaivagar tant la crisi ambiental planetària** com el sofriment que patiran milions de persones.

La despesa militar no només s'emporta recursos que es podrien dedicar per fer front al canvi climàtic, per invertir en justícia global i per promoure la transformació pacífica dels conflictes i el desarmament, sinó que contribueix considerablement a la crisi climàtica, a causa de les **importants emissions de GEH de les forces armades i la indústria d'armament i dels altres danys mediambientals.**

La guerra i la seva preparació són activitats d'ús intensiu de combustibles fòssils. Des de 2001, el Departament de Defensa (DoD) dels EUA ha consumit de

forma continuada un 77-80% de tot el consum d'energia del govern dels EUA. Sumades les emissions de CO₂ associades a les activitats del DoD (59 milions de tones de CO₂e) i les associades a la producció d'armament (153 milions de tones de CO₂e) obtenim que **l'activitat militar dels EUA fou la responsable de l'emissió de 212 milions de tones de CO₂e durant l'any 2017.**

Sorprenentment, la tendència global és que la despesa militar augmenti els propers anys. En el cas concret de l'OTAN, hi ha l'acord d'incrementar la despesa militar fins al 2% del PIB dels seus membres. **Les operacions militars de l'OTAN o de la UE fora d'Europa són potenciadores d'un increment d'emissions.** Des del nostre criteri, **les respostes militars mai no seran la solució a cap problema**, tampoc al de l'emergència climàtica-ambiental. No obstant això, mentre existeixi el complex militar-industrial, és evident que és imprescindible **incorporar en el còmput global d'emissions les generades pel complex militar**, si es vol assolir l'objectiu del Pacte Verd Europeu de zero emissions netes per al 2050.

Els documents de les Estratègies de Seguretat de l'OTAN, la UE i Espanya mostren que aquestes organitzacions i estats es posicionen per prevenir l'escassetat de les energies fòssils; les quals, en alguns d'aquests documents, s'esmenten com una amenaça a la seguretat energètica. **El concepte estratègic de l'OTAN de Madrid 2022, per exemple, cita el canvi climàtic com a desencadenant de conflictes, entre ells els migratoris**, citant també les amenaces no bèl·liques a l'economia, als quals serà inevitable donar respostes militars. Aquest document també esmenta, per primer cop, a Rússia com a amenaça directa i a la Xina com a país desestabilitzador de la seguretat mundial.

Aquestes Estratègies de Seguretat vaticinen nous conflictes entre les potències. El món occidental està disposat a salvaguardar el seu sistema de vida, insostenible des del punt de vista mediambiental, reforçant les seves capacitats militars per assegurar-se els recursos, les matèries primeres i els combustibles fòssils.

Aquest treball argumenta que **les amenaces no són les que ens diuen.** Les amenaces venen justament de les elits que continuen contribuint a la destrucció del planeta i promouen tant la carrera armamentista com els conflictes armats; elits configurades per les grans corporacions extractives, els dirigents de les grans potències mundials, els fabricants d'armament i els líders de l'OTAN. Com hem vist, si no canviem el rumb de les seves polítiques i pràctiques actuals, el pronòstic és la destrucció de la vida de milions de persones i un dany irreversible a la biosfera.

Els governs han de **revertir les prioritats.** L'emergència actual requereix un esforç comú coordinat a nivell planetari. En aquests moments, el que necessitem és **una nova geopolítica de salvació de l'espècie humana, de la biosfera i del planeta.** El prioritari és preservar la vida de la natura de què formem part els humans, racionalitzant el consum per impedir la sobreexplotació dels recursos del planeta, abandonant el militarisme, i destinant els recursos de la despesa militar al desenvolupament social i de les persones.

Calen noves polítiques que deixin de posar el focus en el lucre i la violència per aconseguir-lo, posant-lo en les persones i la seva cura.

L'esperança rau en la mobilització de la societat civil, en les solucions ecofeministes i en les nostres accions col·lectives. L'emergència climàtica implica reconèixer la nostra responsabilitat i la necessitat d'actuar per superar l'actual civilització armamentista i dels combustibles fòssils.

Si values les nostres recerques i vols ajudar-nos a mantenir el nostre rigor i independència, pots fer-te soci/a o fer un donatiu escanejant el codi QR o en aquest enllaç:
<http://centredelas.org/fes-te-soci-a/>

CENTRE DELÀS
D'ESTUDIS
PER LA PAU

Llegir l'informe complet en:
<http://centredelas.org/publicacions/bellicismeiemergenciaclimatica/>

Amb el suport de:

